

és a leletanyag, valamint a temető rétegei egymáshoz való viszonyának elemzése választ adhat arra, hogy a nagy kiterjedésű egyrétegű temetkezések népessége és az időben ezt követő viszonylag kis területre összpontosuló többretegű temetkezések népessége között van-e kapcsolat, valamint, hogy a későbbi temető és a megtalált településrészlet között volt-e összefüggés.

A sírokból előkerült leletek: pénz, hajkarika, gyűrű, ruhadísz-veretek, gyöngyök; a 15–16. századi házakból: kerámia, vasszerszámok (földművelés és állattartás eszközei).

A feltárást követően a legtöbb telken megkezdték az építkezést. A telkek régészeti védetség alóli feloldását a Budapesti Történeti Múzeum kezdeményezte a Kulturális Örökség Igazgatóságánál.

GYURICZA ANNA

63. Budapest XXI., II. Rákóczi Ferenc út
B, LT

A Dunától 500 méterre, arra merőlegesen húzódó nyomvonalszakaszon 24 őskori objektum került feltárássra. A kora bronzkori Harangedény kultúra 1 zsugorított csontváz sírja mellékletekkel, 2 urnás, hamvasztásos és 1 szimbolikus sírja összetört harangedényekkel került feltárássra. A kora bronzkori település 14 sekély gödrét, illetve gödöregyüttesét, 3 V keresztmetszetű árkát tártuk fel, melyek betöltése kevés kerámiatöredéket és állatcsontot tartalmazott.

A területen 3 kelta, kerámiatöredékeket tartalmazó árkot is megfigyeltünk.

DR. ENDRÓDI ANNA – HORVÁTH M. ATTILA –
KOVÁCS ESZTER

64. Budapest XXI.,
II. Rákóczi Ferenc út 289–295.

1999. októberében a NOKIA Kft. 1800 HHZ-s átjátszó tornyot kívánt telepíteni az egykori Csepel BVM területén (hrs. 200060). A terület régészeti védetség alatt áll, ezért az 1973-07-266/1999. sz. KÖI engedély alapján próbaásatást végeztünk.

A megnyitott 5 × 5 m-es szelvény teljesen negatív volt. A munkagödörben sem régészeti leletet, sem kultúrréteget nem találtunk. A beruházáshoz szükséges szakhatósági hozzájárulást a BTM kiadta.

HORVÁTH M. ATTILA

65. Budapest XXI., Csepel, Hárosi Duna-part I.–II.
B, LT

A gázcsőárok nyomvonala a csepeli Vízműtől É-ra, a Duna-parthoz közelebbi részen, a folyammal majdnem párhuzamosan lett kijelölve. A nyomvonal itt zártkeretek között fut. Így a máshol általános 7 m-es szélességű felületet itt nem tudták számunkra biztosítani. A mintegy 400 m hosszúságú lelőhelyen az első 40 m-t leszámítva 80–150 cm szélességű gázcsőárkokban tud-

tunk dolgozni. A Hárosi Duna-part I. lelőhelyen kettő kora bronzkori urnásír, a II. lelőhelyen további 18, elsősorban település jellegű objektum, illetve objektumrészlet került elő. A mélyítésekkel és a nyelésből, ennek ellenére viszonylag nagy mennyiségű, a kora bronzkori Harangedény kultúrához köthető, illetve kelta kerámia anyag került elő.

A leletmentéseken részt vettek: Prander Péter régész, Czene András, Hoffmann József, Reményi László, Szilas Gábor és Winkler Mónika egyetemi hallgatók.

DR. ENDRÓDI ANNA – HORVÁTH M. ATTILA –
KOVÁCS ESZTER

66. Budapest XXI., Csepel, Zártkertek, Vízművek
R, B, LT, A, Á

A részletes jelentést lásd a 27–46. oldalon.

DR. ENDRÓDI ANNA – HORVÁTH M. ATTILA

67. Budapest XXII., Nagytétény, Campona
Ró, Kk

Tovább folytatódott Budapest XXII. kerületében, Nagytétényben a 12 hétig tartó ásatás, amely immár a 4. évadba lépett. Az idejű kutatásokkal, hasonlóképpen az elmúlt időszak feltárássaihoz, a régi ásatási eredmények és azok pontos helyszíneinek azonosítása mellett a közeljövőben kialakítandó Campona Régészeti Park tervezéséhez szükséges adatokat kívántuk tovább bővíteni.

Az idejű feltárássok során három szelvénycsoporttal az erőd keleti főkapuja, a Porta principalis sinistra körzetében, az erőd főútja, a via principalis és az erőd falat belülről követő út, a via sagularis kereszteződésében dolgoztunk. A negyedik szelvénycsoportot a keleti kapu patkó alakú elfalazása mögötti terület megismerésére nyitottuk.

A megjelölt területekre a nagymérvű bolygatottság volt a jellemző. Ismereteink szerint az 1930-as évek közepén Paulovics István, majd őt követve az 1950-es években Fülep Ferenc is dolgozott a keleti kapu feltárássán. A fennmaradt, megőrződött dokumentáció szolgáltatott hiányos információ miatt szükségessé vált a terület kiegészítő és hitelesítő feltárássá.

A keleti kapu és szűkebb környezete az 1996-ban létrehozott, a pontos tájékozódást elősegítendő blokkrendszerünk szerint az É-D-i irányban a „V” és a „W”, K-Ny-i irányú vonalon pedig a „13, 14 és 15”-ös blokkok szelvényeibe esik.

Az 1998. év előkészítő munkálatait követve tovább folytattuk a feltárást a V13. blokk III. szelvényében, a keleti kapu északi tornya mögötti területen. Közvetlenül a mai felszín alatt már a 15–16. századi kerámiával keltezett épülettörmelékes réteg alatt 35–40 cm mélyen elértük a késő római anyaggal datált rétegeket. A szelvényben a jelentős újkorai bolygatás ellenére a 4. század végére keltezhető agyagfalú épület két helyiségét tártuk fel. A szelvény „b” szektorában K-Ny-i irányú agyag-

fal déli oldalán élére állított kőlappárral kialakított szájnnyílású kemencét tártunk fel. A kemence déli oldalán a 2. padlószint feltárása során egy púpos hátú csontfésű töredékei mellett késő római kisbronzok, chiara, mázas és besimított edények töredékeit találtuk.

Tovább folytattuk a keleti kapu északi átjárójába beépített újkori pince déli oldalán megmaradt felület feltárását a V-14. blokk III. szelvényében. Úgy tűnik, hogy itt még viszonylag épségben megőrződött rétegsort kaphatunk a kapu északi, és részben déli átjárója mögötti via principalis szakaszának kutatásához. Innen egy 21 éremből álló kincslelet is napvilágra került. A vászonzacskóba tartott érmek az égés során összetapadtak, szétbontásukon jelenleg is dolgoznak. A leletanyag előzetes vizsgálata alapján elmondható, hogy a kapu és közvetlen környezete az elfalazását követően lakó funkciót kapott. Ez a funkció a kísérő leletanyag tanúsága szerint még a 15. század első felében is megmaradt, csak ekkor bontják le a tornyok még álló falait és hasznosítják ismét az itt talált építőanyagot.

Hasonló eredményekre jutottunk a keleti kapu déli tornya mögötti terület feltárása során a V-15 blokk I., II., III. és IV. szelvényében. A déli átjáró mögötti területen találtuk meg 1998-ban az É-D-i csatornát és a két, párhuzamosan futó K-Ny-i régi kutatóárok helyét az I. szelvényben.

Az újkori, középkori bolygatások mellett megtaláltuk a két kutatóárok közti földnyelv feltárása során a via principalis két rétegét. Az útfelületet 10–15 cm vastag apró kavicsos letaposott, kemény föld alkotta. Az alsó útréteg humuszra települt. Felszíne azonos szinten volt, mint az előző évben előkerült csatorna fedlapja. A nyugat felé emelkedő felületéről, a vastag föld feltöltéséből egy lókoponya került elő. A 20–25 cm vastag agyagos földbetöltődésen alakult ki a 2. útréteg.

Ezen az útrétegen 35–40 cm vastag épülettörmelék pusztulási réteget találtunk, ahonnan több bélyeges téglát is feltártunk.

A déli torony mögötti terület a V-15. blokk III. szelvénye alá esik. Az 1998-as előkészítő munkák után az idén már római leletanyaggal kísért rétegekben az erőd-fallal párhuzamosan futó 45 cm széles agyagfalat és rámerőleges osztófalat találtunk a „b-d” szektorban. A falak agyagpadlót fogtak közre, amit újkori beásások bolygattak. A padló és a falak elbontása után két rétegben ÉNy felé lejtő vörösre égett rézsút tártunk fel. A feltárt rézsú az erőd falát támasztó földsánc maradványa volt, amit a késő római időben elbontanak, hogy a biztonságosabbnak ítélt fal alatt hozzanak létre új szálláshelyeket. Az első és a második égésréteg között 20–30 cm vastag faszenes, tegulatörmelék omladék helyezkedik el, ami kemény, agyagos földfelszínre hullott. Ebből a rétegből vas umbo, síküvegtöredék, nyolc érem, sigillata és vörös festésű kerámia töredékei kerültek elő. Az agyagfal földpadlójának szintjében, a „c” szektorban a nyugati szelvényfal alá nyúló kemence maradványát is feltártuk. A via sagularis rétegeit itt még nem értük el.

Az eddigi leletanyag és rétegsor a kapu elfalazását követő időszak bizonyítékai.

Az utolsó szelvénycsoport a W-14. blokk III. és IV. szelvénye a keleti kapu előterébe, a patkó alakú elfalazás belsejébe vezet bennünket, ahol a via principalis azonosításra húzott 1997-es kutatóárukunk alkalmával dolgoztunk először. Akkor az út helyén árkot és hídszerkezet maradványait találtuk, most az árok kiterjedését kívántuk meghatározni.

Az elfalazás mögött a római rendszertől néhány fokkal eltérő É-D-i irányú sárga agyagba rakott fal alsó kősorát találtuk. A fal nyugati oldalán egy kelet felé lejtő agyagos föld felületű rézsút találtunk, ami fölött kizárólag 15–16. századi halvány-sárga karcolt mintájú, és festett, különböző típusú használati kerámia került elő. A rézsún 45–50 cm széles sávban 15–20 cm vastagságú barna, szervesanyagmaradványt észleltünk. A rézsú bontása során már csak késő római leletanyagot hoztunk napvilágra a több rétegben építési törmelékkel betöltött árok anyagából.

A camponai régészeti kutatás Dr. Göncz Árpád, a Magyar Köztársaság Elnökének védnöksége mellett a Budafok-Tétény Budapest XXII. kerület Önkormányzata, a Magyar Nemzeti Múzeum, a Betérő a Sekrestyészhez Étterem, a Rotburger sörfőzde és számos lelkes kultúrátámogató ember támogatásával valósult meg.

Ásatási évadunkat hagyományosan, az idén már a III. Campona Ókori Nap rendezvénysorozatával zártuk.

DR. KOCSIS LÁSZLÓ

68. Budapest XXIII., Soroksár – Auchan bevásárlóközpont

B, Sza

A 195849/11. hrsz.-ú területen a HYPER IMMO Kft., mint beruházó és a FŐBER Rt., mint generálkivitelező Auchan áruház építését tervezte. A szondázó kutatást a terület nagysága (17,5 ha) indokolta, mivel korábban a vastag növénytakaró (fák, cserjék, magas aljnövényzet) miatt nem lehetett terepbejárást végezni.

A kissé vizenyős területből É-D-i irányú homokhátak emelkednek ki, ezért az első két szelvényt erre a dombhátra merőlegesen húztuk, és végig kézi erővel mélyítettük a növényzet kiirtása után. A két szelvényben régészeti jelenség nem került elő. Eközben a területet a humuszoslással egyidőben folyamatosan bejártuk. Nagyon kevés szórvány szarmata kerámiát találtunk. A kutatóárkokat már humuszoslás után tűztük ki úgy, hogy az egész területet lefedjék. Régészeti objektum egyikből sem került elő, szórványként a 3. kutatóárokban a Makó-kultúrához tartozó, a 10. kutatóárokban a Csepel-csoporthoz tartozó bronzkori kerámiatöredékeket találtunk.

A szondázás eredményeként a terület régészeti védettségét és teljes feltárását nem tartottuk indokoltnak, az építkezést engedélyeztük.

Az építetők a területről leszedett humuszt további felhasználásig két helyen deponálták, a homokhátakat teljesen elhordták, hogy az építkezés során felhasznál-